

Utredning av personliga assistenters identitet i ärenden om assistansersättning

Försäkringskassans ställningstagande

I ärenden om assistansersättning ska de personer som utför, eller kommer att utföra, personlig assistans ha en fastställd identitet.

Bakgrund

I 51 kap. socialförsäkringsbalken (SFB) regleras rätten till assistansersättning.

Den som är arbetsgivare för eller uppdragsgivare åt en personlig assistent har en lagreglerad skyldighet att lämna vissa uppgifter om den personliga assistenten till Försäkringskassan. Denna skyldighet avser uppgifter om assistenten är närstående till eller lever i hushållsgemenskap med den assistansberättigade, om assistenten har fyllt 18 år, om assistenten är bosatt inom eller utanför EES-området, den arbetstid som assistenten har arbetat hos en assistansberättigad samt uppgifter som visar att assistenten inte saknar förmåga att utföra arbete som personlig assistent till följd av ålderdom, sjukdom eller liknande orsak (51 kap. 24 § SFB).

Uppgifter som visar om assistenten är närstående till eller lever i hushållsgemenskap med den assistansberättigade, om assistenten har fyllt 18 år och om assistenten är bosatt inom eller utanför EES-området ska arbetsgivaren och uppdragsgivaren lämna till Försäkringskassan innan assistansen börjar utföras och vid ändrade förhållanden. Uppgifter om assistentens arbetsförmåga ska lämnas på begäran av Försäkringskassan.

Assistansersättning enligt 51 kap. 14 § SFB betalas inte ut om assistansen har utförts av någon som inte har fyllt 18 år, på arbetstid som överstiger den tid som anges i arbetstidslagstiftning eller kollektivavtal eller om assistenten saknar förmåga att utföra arbete som personlig assistent (51 kap. 16 § SFB).

Rättsläget behöver tydliggöras i fråga om vilka krav som ska ställas på personliga assistenters identitet i ärenden om assistansersättning. Det behövs därför ett rättsligt ställningstagande för att klargöra Försäkringskassans tillämpning i frågan. Utöver detta behövs en enhetlig rättstillämpning i frågan.

Överväganden

Försäkringskassan ska se till att ärendena blir utredda i den omfattning som deras beskaffenhet kräver (110 kap. 13 § SFB). För att den försäkrade ska ha rätt till assistansersättning finns det i 51 kap. SFB flera krav som ska vara uppfyllda avseende den personliga assistenten. För att kunna säkerställa att prövningen av ärenden om assistansersättning sker i enlighet med dessa krav behöver Försäkringskassan bland annat kunna identifiera den personliga assistenten. Assistentens identitet måste därför vara fastställd för att Försäkringskassan ska kunna pröva om assistenten uppfyller kraven enligt 51 kap. SFB.

Vid behov ska Försäkringskassan därför inhämta nödvändigt underlag för att kunna utreda om assistentens identitet är fastställd inför prövningen av om assistansersättningen kan betalas ut. För att Försäkringskassan ska få behandla personuppgifter måste det vara nödvändigt för att exempelvis tillgodose behov av underlag eller handlägga ärenden (114 kap. 7 § SFB). Detta innebär att Försäkringskassan i sin handläggning inte ska behandla fler personuppgifter om den personliga assistenten än nödvändigt för att kunna utreda om identiteten är fastställd.

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

51 kap. 2-4 §§, 14 §, 16 § och 24 §, 110 kap. 13 § samt 114 kap. 7 § och 10 § socialförsäkringsbalken

Gerda Lind

Annica Stening